

HARMONIJA (11) sb f

Pierwsze a oraz o jasne, końcowe a pochylone (w tym w pierwszym a 2 r. błędne znakowanie).

sg N Harmonijã (1). ◇ G harmoniji (1). ◇ D harmonijéj (2); -éj (1), -(e)j (1). ◇ A harmoniją (5).
◇ pl A harmonij(e) (1). ◇ L harmonijách (1).

Sł stp, Cn brak, Linde XVIII w.

1. *Zgodność, wzajemne dopełnianie się elementów, przedmiotów, właściwości zjawisk składających się na pewną całość [harmonia Łac śr] (4) :*

Wyrażenie: »zgodna harmonija« (1): Skromność/ hojność/ wkładność/ [...] cnoty różne/ nie czyniły łporá W tym cnym duchu [Zofijej Kostczynej]/ owłzem go łtáwiły podobnym/ Onym [...] przybytkom nadobnym. Co idąc rozno/ zgodną czynią Hármoniã SzarzRyt D.

Szereg: »harmonija abo (to jest) zgodność, zgodne ułożenie« (2 : 1): GrzegRóżn H2v; także też poruływania albo łprawy dułze/ niewłzyłtki iedno ty ktore fię z rozumem zgadzaiã/ ku prawdziwey harmoniey/ to ielt zgodności życia należą. KwiatKsiąż 13; to to ielt/ co Philozophóm wielką trudność czyniło/ bádaiącym fye o rzeczy początku á połtánowieniu/ chcąc to przyłádzać dziwnym vmyłom/ hármoniey/ á zgodnému włożeniu Oczko 5.

2. *muz. Zgodne współbrzmienie różnych dźwięków [harmonia – jedność albo zgadzanie głosów Mącz 153b; – zgoda w śpiewaniu, wdzięczne a zgodne śpiewanie Calep; melodyja, zgodny dźwięk – harmonia Cn] (4) : niebiełkie biegi/ obráćaiąc łie podług przyrodzenia [!] piękny dźwięk/ y wdzięczną hármoniã dáią. GórnDworz Hv, Hv; Mieli tedy łtárzy iuż pewné miáry/ ábo iż ich łłowem rzekę/ hármoniie/ które któremu affektowi łłużyły: zkad ono ielt co powiádaiã o Alexándrze/ że łkoro włłyłzał gránię/ porwał łie od łtołu do zbroie. KochWr 38.*

Szereg: »harmonija to jest śpiewanie wdzięczne« (1): Ariłtodemus Muzyk theż był tego czáfu w Grecyej/ ktory powieđał dułżę człowieczã nic inego nie być/ iedno Hármoniã/ to ielt/ łpiewanie wdzyęcżne. BielKron 101.

3. *Harmonia Ewangelii: zestawienie tekstu Ewangelii kanonicznych w taki sposób, aby powstał jeden ciągły, progresywny i w miarę możliwości pragmatyczny opis życia i działalności Chrystusa (2) : A ták gdyby ná on czás te słowá [...] w Łukałżu były/ ázaby ich ták pilny człowiek [Tatianus] do oney Harmonij niewpiłał? Patrz iáko ninieyłszego wieku Ofiander y Kalwin nieopułzczáli tych łłow w łwoich Harmoniach BudNT li3-li3v.*

4. *n-pers (1) : Nuż Hármonia dziewká Hieroná/ ktora niechciála żywá zołtác/ kiedy łprzyłięgli buntowniczy przećiwko oyczu iey/ [...] Sirákuzy miáłto połiadłzy/ okruciełłtwá łwego nád nim wżywáli. GórnDworz Y3v.*

Synonim: 1. zgodność.